

Témy rigorózných prác z predmetu
Teória štátu a práva, Právna komparatistika

1. Súdna rada ako orgán správy súdnictva (Judicial Council as an Authority of Administration of Justice)

Modely súdnych rád. História ústavnej úpravy Súdnej rady v Slovenskej republike. Zloženie Súdnej rady, právomoci Súdnej rady a spôsob ich vykonávania. Rozhodovacia činnosť Súdnej rady: Kritická analýza.

2. Procesné právo v konaní pred ústavným súdom (Procedural Law in Proceedings Before the Constitutional Court)

Existencia „ústavného práva procesného“ a určenie jeho obsahu a rozsahu (proces tvorby ústavných zákonov). Konanie o súlade právnych noriem a konanie o (ústavných) sťažnostiach (otázka analógie civilno-procesných či trestno-procesných noriem v konaniach pred Ústavným súdom).

3. Medzery v práve (Gaps Within Law)

Pôvod problému. Pojem a druhy (klasifikácia) medzier v práve. Všeobecné klauzuly, neurčité pojmy, otvorené zákonodarstvo, mlčanie zákona. Medzery ako „vstupné brány“ pre sudcovskú tvorbu práva: sudcovské zisťovanie medzier.

4. Odôvodnenie súdnych rozhodnutí (The Statement of Reasons in a Judicial Decisions)

Cieľom práce je venovať sa právnym základom odôvodnenia, štruktúre a obsahu rozhodnutia a ich odôvodnenia, otázkam povinnosti odôvodňovať rozhodnutia, resp. priestoru voľného uváženia pri odôvodňovaní rozhodnutia. V práci je vhodné sa zamerať aj na následky, ktoré sú vyvolané vadami odôvodnenia a na publikáciu odôvodnených rozhodnutí.

5. Právne princípy v rozhodovacej činnosti súdov (Legal Principles in the Decision-Making of the Courts)

Pojem právnych noriem a právnych princíпов. Vznik právnych princíпов – v legislatívnej činnosti a v rozhodovacej činnosti sudcov. Argumentácia právnymi princípmi, kolízia právnych princíпов, vyvažovanie. Analýza judikatúry všeobecných súdov a Ústavného súdu.

6. Sudcovské právo ako prameň práva (Judge-Made Law as a Source of Law)

Návod na riešenie problému ako chápať rozhodovanie (rozhodnutia) súdov: či ich možno považovať za pramene práv alebo nie: argumentácia. Historický vývoj a súčasné vývojové tendencie v posudzovaní tejto otázky.

7. Ústavné súdnictvo a politika (Constitutional Justice and Politics)

Ústavné súdnictvo ako záruka ochrany ústavy ako základu právneho poriadku. Politická činnosť musí rešpektovať obmedzenia ustanovené ústavou. Vplyv politiky na rozhodovacie činnosť ústavných súdov v praxi.

8. Nezávislosť súdnej moci myslená vážne (Taking Independence of the Judiciary Seriously)

Záruky sudcovskej nezávislosti: historický vývoj. Boj proti korupcii a riešenia ponúkané v rámci aktuálnej legislatívy v Slovenskej republike.

9. Princíp proporcionality (Principle of Proportionality)

Vznik a vývoj princípu proporcionality. Alexyho téza o princípoch. Uplatňovanie testu proporcionality v rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky/ Českej republiky. Alternatívne prístupy k testu proporcionality.

10. Neústavné ústavné zákony v právnom poriadku Slovenskej republiky (Unconstitutional Constitutional Law in the Law Order of the Slovak Republic)

Cieľom práce je skúmanie jednotlivých rovín dôvodov protiústavnosti ústavných zákonov z pohľadu ústavnej teórie zameranej na fenomény prelamovania ústavy, ochrany materiálneho jadra ústavy a rešpektovania procesných podmienok v podmienkach Slovenskej republiky. Súčasťou je aj analýza normotvornej činnosti NRSR a aplikačnej praxe zo strany Ústavného súdu Slovenskej republiky.

11. Vplyv medzinárodných kooperačných a integračných procesov na Ústavu Slovenskej republiky (Impact of International Cooperation and Integration on the Constitution of the Slovak Republic)

Cieľom práce je komparatívny a právno-teoretický rozbor vplyvov europeizácie a globalizácie podmieňujúcich zmenu normatívneho obsahu jednotlivých ústav a ústavných systémov.

12. Materiálne jadro Ústavy Slovenskej republiky vo dvoj a trojúrovňovom systéme pozitívneho práva (Material core of the Constitution of the Slovak Republic in the Two- and Three-Level System of the Positive Law)

Cieľom práce je analýza vzájomného a obojsmerného vzťahu právnych princípov jednotlivých úrovní právnych systémov (vnútroštátneho, európskeho a medzinárodného), tvoriacich ich hodnotové jadro na pozadí problematiky právneho pluralizmu v podmienkach viacúrovňového systému práva.

13. Ústavný štát v ére krízy modernity (Constitutional State in the Era Crisis of Modernity)

Cieľom práce je priblíženie fragmentácie právneho systému v kontexte decentralizovanej právnej reality postmodernej spoločnosti.

14. Prirodzené právo v aplikačnej praxi (Natural law in practice of law enforcement authorities)

Cieľom rigorózneho práce je poukázať na prirodzenoprávne východiská hodnotového prístupu k právu a na prepojenosť medzi teoretickými koncepciami a aplikačnou praxou. Na základe prehľadu relevantných teoretických koncepcií a analýzy vybraných judikátov akcentovať ich vplyv na rozhodovaciu činnosť najmä vyšších súdov a ústavného súdu, zdôrazniť praktický význam právno-filozofického myslenia pri interpretácii práva a riešení aktuálnych otázok, najmä vo vzťahu prepojenia práva a morálky a práva a spravodlivosti.

15. Vplyv Brnianskej školy na právne myslenie v Československu a na Slovensku (Influence of the Brnian School on legal thinking in Czechoslovakia and Slovakia)

Cieľom rigorózneho práce je poukázať na základné východiská normatívnej teórie, ktorá bola rozvíjaná v Brne v medzivojnovom období a krátko v povojnovom období do roka 1948 a vyzdvihnúť jej významný metodologický prístup v právnej vede. Na základe analýzy názorov najvýznamnejších predstaviteľov tejto teórie analyzovať chápanie právnej normy a jej štruktúry, sfér Sein a Sollen a logickej štruktúry právneho poriadku. Vyzdvihnúť vplyv uvedenej teórie v 70. a 80. tých rokoch 20. storočia v teoretických koncepciách pokračovateľov tejto školy. Zhrnúť kritické ohlasy v právnej vede.

16. Norimberský proces a jeho vplyv na medzinárodné právo (The Nuremberg process and its impact on international law)

Cieľom rigorózneho práce načrtnúť jedinečnosť Norimberského tribunálu a vysporiadať sa s problematikou jeho legitimacy, oprávnenia zriadiť tento trestný tribunál, s námietkou porušenia zákazu retroaktivity, vrátane vysporiadania sa s viacerými formami zločinov, ktoré predtým neboli definované a s otázkou jeho legality a spravodlivosti procesu. Načrtnúť historický vývoj trestania medzinárodných zločincov, medzinárodných zmlúv, ktoré s týmto procesom súvisia a medzinárodných konvencií o vedení vojny. Načrtnúť možnosť oživenia a aplikácie princípov Londýnskej dohody na prelome storočí a vplyv Norimberského tribunálu na ďalší vývoj medzinárodného práva.

17. Vplyv globalizácie a regionalizácie na vývoj právnych systémov (The impact of globalization and regionalization on the development of legal systems)

Cieľom rigorózneho práca je analyzovať procesy globalizácie a regionalizácie ako dvoch protichodných, ale zároveň prekrývajúcich sa spoločenských procesov a poukázať na ich vplyv na vývoj právnych systémov, načrtnúť charakter konvergentných a divergentných procesov vo vývoji práva ako dôsledok uvedených procesov.

18. Význam kontraktualistických teórií v modernej štátovede (The Significance of Contractualist Theories in the modern Theory of State)

Cieľom rigorózneho práca je na pozadí krátkeho historického prehľadu zmluvných teórií vzniku štátu priblížiť ich význam pre súčasné štátoprávne myslenie. Zamerať sa na obnovenie kontraktualistických východísk v 2. polovici 20. storočia (J. Rawls) a na ich premeny v 21. storočí (G. Gaus, R. Muldoon a i.) a posúdiť ich relevanciu pre riešenie problémov diverzifikovaných spoločenských systémov v súčasnosti.

19. Retroaktivita v právnom poriadku Slovenskej republiky (Retroactivity in the legal order of the Slovak Republic)

Cieľom rigorózneho práca je pokúsiť sa vysporiadať s problematikou retroaktivity v právnom poriadku Slovenskej republiky. Vymedziť základné pojmy časovej pôsobnosti právnej normy a prostredníctvom analýzy relevantnej judikatúry všeobecných súdov a ústavného súdu poukázať na vybrané problémy, ktoré pravá aj nepravá retroaktivita spôsobuje v aplikačnej praxi. Venovať sa aj analýze ústavného zákona č. 71/2017 Z. z. a ďalších aktov, ktoré umožnili vysporiadať sa s tzv. Mečiarovými amnestiami.

20. Rozhodovacie právomoci hlavy štátu (Decision-making powers of the Head of State)

Cieľom rigorózneho práca je analyzovať rozhodovacie právomoci hlavy štátu v jednotlivých formách vlády, a to zvlášť vo vzťahu k zákonodarnej, výkonnej a súdnej moci. Poukázať na rozsah diskrečnej právomoci hlavy štátu v rámci tohto procesu. V záverečnej časti sa venovať rozhodovacím právomociam prezidenta Slovenskej republiky, vrátane zmien postavenia hlavy štátu v dôsledku legislatívnych zmien a rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky.

21. Orgány ochrany práva (Law enforcement authorities)

Cieľom rigorózneho práca je charakteristika jednotlivých orgánov ochrany práva, prednostne ústavných orgánov - Ústavného súdu SR, všeobecných súdov, prokuratúry, Verejného ochrancu práv a Najvyššieho kontrolného úradu SR a tiež Súdnej rady SR, ktorá síce nie je priamo orgánom ochrany práva, ale dodáva súdnictvu legitimitu a tiež aj ďalších orgánov kreovaných prostredníctvom zákonov. V rámci charakteristiky je

potrebné venovať sa rozsahu právomocí a pôsobnosti jednotlivých orgánov, ich vzájomným vzťahom a ich miestu v celkovej štruktúre orgánov ochrany práva.

22. Pojem právo - diverzita filozoficko-právnych definícií práva (The Concept of Law – It's diversity in Jurisprudential Findings)

Práca sa orientuje na právno-filozofický exkurz v tematike hľadania definície pojmu právo. Popis a analýza uvedené v práci by sa mali orientovať na vybrané definície pojmov práva. Autor v práci preukáže ich osobitosti a pokúsi sa nájsť spoločné znaky a rozdielne znaky vybraných prístupov. Týmto spôsobom predstaví systematizáciu jednotlivých právno-filozofických prístupov.

23. Feminizmus a požiadavka rodovej rovnosti v práve (Feminism and Ungendered Law)

Cieľom práce je popísať a následne analyzovať požiadavku zrovnoprávnenia žien vo variabilite, ktorá sa vyskytuje v rámci feministickej právnej vedy. V tejto súvislosti je vhodné zamerať sa na teoretické predpoklady zrovnoprávnenia žien, napríklad z pohľadu radikálneho feminizmu, liberálneho feminizmu, socialistického feminizmu, atď.

24. Podoba a vybrané okruhy advokátskej etiky v európskom priestore (The form and selected topics of attorney ethics in the EU member states)

Cieľom práce má byť identifikovanie aktuálneho hodnotového rámca a princípov advokátskej etiky v prostredí členských štátov Európskej únie. Súčasťou práce má byť aj analýza aktuálnych trendov a vybraných okruhov (problémov) advokátskej etiky.

25. Právo ako interpretačný pojem – právna filozofia Ronalda Dworkina (The Law as Interpretation – Legal Theory of Ronald Dworkin)

Práca sa orientuje na popis a analýzu špecifik právnej filozofie Ronalda Dworkina. V nadväznosti na uvedené objasňuje príčiny vzniku, hlavné teoretické premisy a poskytuje tak základné teoretické zdôvodnenie Dworkinovho pojmu právo.

26. Súdne rozhodnutia contra legem (The Contra Legem Judicial Decision-Making Process)

Práca preskúmava právno-filozofickú a právno-teoretickú možnosť súdneho rozhodnutia contra legem. Osobitne sa orientuje na vymedzenie vzťahu práva a morálky, prípadne stupňa rozporu medzi právom a morálkou, ktorý odôvodňuje použitie rozhodnutia contra legem. Pri zostavení práce je obzvlášť potrebné analyzovať judikatúru.

27. Ľudské práva sexuálnych menšín – teória a právna úprava (The Human Rights of Sexual Minorities- Theory and Legislation)

Práca sa orientuje na teoretické vymedzenie základných trendov a tém homosexuálnych menšín v práve. Je možné zamerať sa na vybrané okruhy problémov.

28. „Queer“ teória práva (The Queer Theory of Law)

Cieľom práce je poskytnúť popis dôvodov a predbežnej podoby vzniku “queer” teórie práva. V obsahu práce je vhodné spojiť teoretické a praktické predpoklady vzniku “queer” teórie práva.

29. Právo vo filme – skutočnosť alebo fikcia? (The Law in Movie – Reality or Fiction?)

Cieľom práce je vyzdvihnúť filmy alebo filmové scény, ktoré najvernejšie zobrazujú fungovanie práva, vzťahu práva a morálky alebo profesionálnej etiky právnických povolání. Autor v práci preukáže ako sa teoretické aspekty práva premietajú do ich umeleckého stvárnenia a nakoľko zodpovedajú, prípadne nezodpovedajú skutočnosti.

30. Etický kódex príslušníka Policajného zboru Slovenskej Republiky – teoretický rozbor, aktuálny stav a možné smerovanie

(Law Enforcement Code of Ethics in The Slovak Republic – theory, current development and improvements)

Autor sa v práci zameria na hodnotové východiská etického výkonu povolania príslušníka Policajného zboru Slovenskej republiky. Práca teda analyzuje vyvažovanie hodnotovej stránky polície s možnosťami, ktoré predstavuje polícia ako silová zložka štátu.

31. Osobitosti prokurátorskej etiky v podmienkach Slovenskej republiky (Special Ethical Responsibilities of a Prosecutor in the Slovak Republic)

Práca sa orientuje na teoretický rámec, prax a aktuálne trendy v prokurátorskej etike. V nadväznosti na to sa snaží teoreticky popísať osobitosti výkonu funkcie prokurátora a vymedziť ich súvis s etickými požiadavkami na výkon povolania prokurátora v podmienkach Slovenskej republiky.

32. Miesto právnej etiky v právnej teórii a praxi (The Justification of Legal Ethic in Legal Theory a Legal practice)

Práca sa zameriava na všeobecný popis významu profesijnej etiky. Cieľom je popísať charakter profesijnej etiky, charakter práva a charakter jednotlivých právnických povolání. Autor z popisu následne vyvodí ich spoločné, prípadne rozdielne znaky. Súčasťou práce je takisto preskúmanie aktuálnych spoločenských trendov s ohľadom na význam profesijnej etiky v právnej oblasti.

33. Zdroje a vybrané aktuálne okruhy sudcovskej etiky (The sources and selected current topics of judicial ethics)

Cieľom práce má byť identifikovanie historických, ideových (doktrínálnych) a normatívnych zdrojov, z ktorých vychádza súčasná podoba sudcovskej etiky s prihliadnutím na jej limity. Súčasťou práce môže byť aj komparácia anglo-americkéj a kontinentálnej podoby sudcovskej etiky spolu s vybranými okruhmi (témami), ktoré sa vynárajú ako aktuálny predmet verejných diskusií.

34. Východiská, aktuálny stav a perspektívy udeľovania milostí a amnestií (Origins, current status and perspectives of granting pardons and amnesties)

Cieľom rigorózneho práce je preskúmať východiská, historické aspekty, aktuálny stav a perspektívy udeľovania milostí a amnestií v podmienkach Slovenskej republiky, ako aj v širších súvislostiach. Problematiku je potrebné skúmať tak v právno-teoretických, ako aj pozitívno-právnych súvislostiach.

35. Normotvorba obcí a samosprávnych krajov (Regulation of municipalities and self-governing regions)

V rigorózneho práci sa žiada zamerať na analýzu, zhodnotenie a syntézu zistených poznatkov o normotvorbe územnej samosprávy, predovšetkým na ústavno-právne a zákonné východiská, najčastejšie pochybenia a odporúčania de lege ferenda.

36. Formy priamej demokracie v podmienkach obcí, miest a samosprávnych krajov (Forms of direct democracy in the conditions of municipalities, cities and self-governing regions)

Cieľom rigorózneho práce je identifikovať jednotlivé formy priamej demokracie na lokálnej a regionálnej úrovni, zhodnotiť aktuálny stav problematiky a detekovať nedostatky smerom k formulácii návrhov na vylepšenie súčasnej situácie.

37. Publikačné nástroje právnych predpisov v podmienkach Slovenskej republiky (Publication tools of legal regulations in the conditions of the Slovak Republic)

Rigorózna práca je obsahovo orientovaná na postihnutie historického vývoja publikácie právnych predpisov v slovenských podmienkach, identifikáciu a vedecké spracovanie poznatkov o aktuálnych publikačných nástrojoch právnych predpisov, ako aj na formulovanie návrhov de lege ferenda.

38. Základné právo obcí a samosprávnych krajov na samosprávu (Basic right of municipalities and self-governing regions to self-governance)

Cieľom rigorózneho práce je komplexná právno-teoretická analýza konceptu územnej samosprávy vo svetle základného práva na územnú samosprávu. Problematiku je

potrebné preskúmať pri zohľadnení záverov právnej vedy a rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky.

39. Právna istota – princíp právneho štátu (Legal certainty - the rule of law principle)

Cieľom práce je zamerať sa na podstatu princípu právnej istoty, ktorou je vytvorenie a garantovanie podmienok garantujúcich, že vo vzťahu k občanovi sa bude zachovávať právo. S tým súvisia požiadavky, ktorým bude v práci venovaná pozornosť a to, aby: konanie štátnych orgánov bolo predvídateľné, boli stanovené hranice spätného pôsobenia práva právo bolo pre občana zrozumiteľné a dostatočne jasné

40. Obmedzovania základných práv a slobôd v mimoriadnych situáciách (Limitations of fundamental rights and freedoms in emergency situations)

Právna regulácia obmedzenia základných práv a slobôd súvisí s ochranou jednotlivcov pred svojvoľným, bezbrehým obmedzovaním základných práv a ukladaním povinnosti orgánmi štátnej moci. Mimoriadne situácie vyžadujú odlišný právny režim, majúci za následok odstúpenie od bežných pravidiel v oblasti ľudských práv, ako aj zmeny v spôsobe rozdelenia právomoci a povinností medzi jednotlivými štátnymi orgánmi. Cieľom práce je poukázať na hlavné otázky diskutované v súvislosti s mimoriadnymi situáciami ich dopadom na základné práva a slobody.

prof. JUDr. Gabriela Dobrovičová, CSc., v. r.
riaditeľka ústavu

prof. JUDr. Miroslav Štrkolec, PhD., v. r.
dekan fakulty